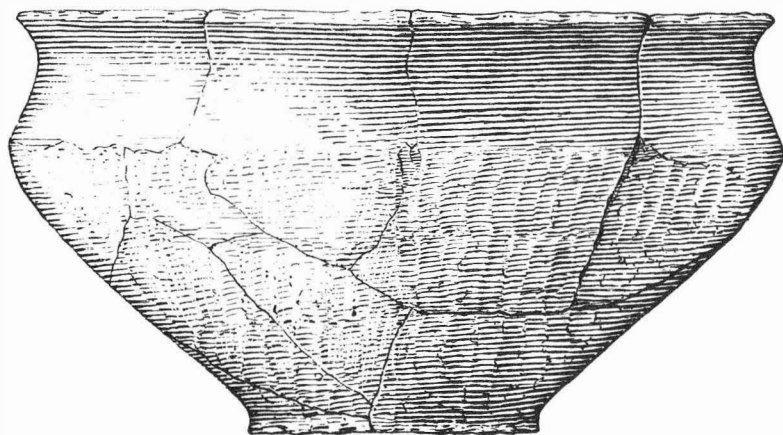

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

1987

BRNO 1990

schein. Die zahlreichste Kollektion bilden Věteřover Funde, die in der gesamten Ausfüllung des Objektes vertreten waren. Es sind darunter auch einige ungewohnte Formen, wie z.B. die bereits zweite rechteckige Lappe mit geritzter Verzierung oder ein Scherben in Barbotino-Technik verziert. Von den übrigen Artefakten sind eine Sichelklinge mit Lufsterspuren auf der Kante, eine Flügelpfeilspitze aus Hornstein und besonders ein Bronzeprodukt erwähnenswert, an ein Halbfabrikat einer Fibel erinnernd. In der Tiefe von 2,5 m /Schicht 4/ stellte man eine nicht rituelle Bestattung einer älteren Frau in Strecklage am Bauch liegend fest. Auf den Knochen kann man einige verheilte Brüche beobachten /nach M. Stloukal/.

Durch die Entdeckung von Objekt II, an Stellen situiert, wo die felsige Sporenlage in das freie Land übergeht, wurde die Annahme von der Existenz einer vorausgesetzten Fortifikation bestätigt. Objekt II diente zweifellos als Befestigungsgraben, obwohl er sich formlich /die fast waagrechte Stufe in einer Tiefe von 5,9 m und ein schmales Gräbchen im Boden/ von den weiteren gleichzeitigen Fortifikationen der Maďarovce-Věteřov Kultur unterscheidet. Aus der Zusammensetzung der Befunde geht hervor, dass es erst in der späten Bronze- oder in der Hallstattzeit /mit diesem Zeitabschnitt kann vermutlich die Steindestruktion in Verbindung gebracht werden/ zu seiner intensiveren Überschwemmung gekommen ist. Mit Rücksicht zu den Abschlussterrainherrichtungen im Mittelalter ist es nicht möglich die ursprüngliche Breite des Grabens zu bestimmen. Der Grossteil des Věteřov Materiales ist für eine nähere Datierung nicht geeignet, nur eine kleinere Fundkollektion stellt ein Inventar vor, das dem jüngeren Zeitabschnitt der Věteřov Gruppe entspricht. Für die Bestimmung der Entstehungszeit des Grabens ist die Tatsache von grundsätzlicher Bedeutung, dass in seinem tiefsten Teil ausschliesslich Věteřov Funde vorkamen.

Aus Objekt I erfassten wir in Sonde VII nur Reste einer Lössausfüllung mit einer geringen Zahl von Keramikbruchstücken und den Teil des Bodens in einer Tiefe von 4,1 m, allerdings konnte die nördliche Kante des Baues nicht genau fixiert werden. Seine Gesamtlänge beträgt 16 m und die Breite bewegt sich um 4 m. Entlang der längeren Wände waren in regelmässigen Abständen Pfostengruben angebracht und beim Südrand befanden sich zwei, sich gegenseitig schneidende fundlose Gruben, die wir als Überreste von Siedlungsobjekten betrachten, die beim Ausgrabung des Objektes zerstört wurden. Wir nehmen an, dass die ursprüngliche Interpretation des Baues als Erdhüttentyp nicht den bisher bekannten Erkenntnissen über altbronzezeitliche Häuser entspricht und muss mit Rücksicht zu der ungewohnt grossen Tiefe und Mächtigkeit der Pfostenkonstruktion abgelehnt werden. Die Aufgabe von Objekt I konnte also nicht geklärt werden. Aus der Teilsuperposition des Pfostenbaues und des Grabens geht hervor, dass zur Zeit der Entstehung der Fortifikation Objekt I bereits nicht mehr seine Funktion erfüllte. Ein Zusammenhang und eine zeitliche Identität der beiden Objekte ist höchstwahrscheinlich ausgeschlossen.

Der Schwerpunkt der stratigraphisch günstigen Lage auf der felsigen Sporenlage in Budkovicé fällt in das Ende der älteren Bronzezeit. Die Siedlung existierte während der ganzen Entwicklungszeit der Věteřov Gruppe. Wir nehmen an, dass sie erst im Laufe ihres Bestehens künstlich befestigt wurde.

ZPRÁVA O VÝZKUMU EPONYMNÍHO NALEZIŠTĚ VE VĚTEŘOVĚ /okr. Hodonín/

Jana S t u c h l í k o v á , AÚ ČSAV Brno, Jiří M a c h á č e k , Nové Město na Moravě

Na jaře roku 1987 upozornil student J. Macháček na porušené objekty ve stěnách jámy pro vodojem, situované v sedle mezi hřebenem Nových hor a vrchem Stražovjakem, po levé straně od silnice do Sobůlek a Kyjova /tratový název "U příček"/. Zahloubené objekty s kónickými stěnami se rýsovaly v severovýchodní /objekt 1 - 3/ a severozápadní stěně /objekt 5/, objekt 4 se nacházel v severním rohu vyhloubeného prostoru. Z pozůstatků sídlištních jam pochází jen minimální počet nálezů věteřovské skupiny. Na dně objektu 3 a 4 byly objeveny kompletní lidské skelety. V objektu 3 byl uložen dospělý jedinec ve skrčené poloze na pravém boku s trupem stočeným na záda a předloktími složenými na břicho /dlouhé kosti nohou byly v průběhu výzkumu místními "zájemci" dislokovány/. Kolem horní části těla se kupily drobnější kameny. Kostra v objektu 4 spočívala v extrémně skrčené poloze na levém boku s hlavou k východu. Lebku pokrývala vrstva kompaktního jílů, kterým byl prostoupený i zvrstvený zásyp objektu. Jednu ruku měl zemřelý položenou pod hlavou, druhá byla natažena před hrud. Abnormální poloha stehenních kostí mohla být způsobena jen násilně.

V letních měsících se uskutečnila sondáž v jižní části lesem porostlého plateau Nových hor, v místech vzdálených ca 120 m od objektů v jámě pro vodojem. Sonda I /orientace Z - V, délka

22 m/ byla umístěna kolmo k jedné z terénních vln, která ohraničuje jižní plošinu lokality. Pod 30 cm mocnou humusovitou vrstvou jsme zachytili kulturní vrstvu s nálezy keramiky a osteologického materiálu. V severní části protínal sondu sídlištní objekt /č. 2/, jenž byl pouze ovzorkován. Sonda II /orientace S - J, rozměry max. 6,5 x 3 m/ se nacházela přibližně uprostřed jižní plošiny a byla tvarově determinována rozmístěním okolních stromů. Pod povrchem /hl. 0 - 20 cm/ se opět zjistila kulturní vrstva o mocnosti 30 cm, v níž byly na dvou místech zaregistrovány kumulace keramiky. Ve východní polovině sondy se v podloží vyrýsoval objekt 1 kruhového půdorysu o Φ 145 - 160 cm s mírně konickými stěnami a mísovitě prohnutým dnem v hloubce 60 cm od úrovně podloží. Objekt byl částečně patrný odlišným zbarvením záspyu již v kulturní vrstvě. Mezi nálezy se objevila rohovcová šipka s křídélky. V hloubce 55 - 60 cm ležely části 4 zvířecích koster, uložených v anatomickém pořádku /viz posudek L. Seifla v tomto roč. PV/ a další osteologický materiál. Ze skeletu jedné z ovcí byla do objektu uložena jen podélně rozdělená polovina a páteř kostry tura dom. ležela v nepřírozané poloze, otočené o 90° vůči ostatním kostem.

Keramické nálezy mají převážně fragmentární charakter a jejich povrch je ve většině případů silně otřený. Na větším počtu střepů jsou zachovány zbytky třásňové výzdoby, kterou v rámci věteřovské skupiny považujeme za archaickou. Rekonstruovatelná dvouuchá amfora představuje naopak nádobu ztvárněnou způsobem typickým pro klasickou fázi sledovaného období.

Výzkum na Nových horách prokázal celistvé osídlení rozlehlé lokality, známé dříve pouze z její severní plošiny. Naleziště bylo patrně původně diferencováno do 3 samostatných /?/ částí. Domněnku o značné hustotě osídlení potvrzuje rovněž objekt 2, umístěný na samém okraji jižního, patrně uměle rozšířeného plateauu.

Bericht über die Grabung des eponymen Fundortes in Věteřov / Bez. Hodonín /. Im Jahre 1987 kam es zur Rettungsgrabung der Věteřov Objekte, die beim Grubenaushub für ein Wasserreservoir gestört worden waren. In zwei von diesen hat man Menschskelette entdeckt. In der weiteren Phase der Sondageterrainarbeiten wurde eine Kulturschicht mit Funden und zwei Siedlungsobjekte erfasst, von denen eines 4 Tier-skelette in anatomischer Lage liegend, enthielt. Die Grabung bewies eine dichte Besiedlung des südlichen Plateaus eines, vermutlich in drei Teile differenzierten umfangreichen Fundortes.

PÁTÁ VÝZKUMNÁ SEZÓNA NA CEZAVÁCH U BLUČINY /okr. Brno-venkov/

Milan Salaš, MM Brno

V roce 1987 pokračoval výzkum na původní ploše čtverce 13l /Salaš 1988/, z dalšího, nově otevřeného čtverce 12l byla skryta pouze ornice. Kromě toho došlo k otevření střední partie kontrolního bloku 14k-1 a přilehlé části čtverce 14k tak, aby bylo možno prozkoumat zbývající, jižní polovinu věteřovského objektu 11, který byl na ploše čtverce 14l odkryt již v roce 1986. Ústí této části jámy bylo obnaženo v hloubce 1,7 m pod povrchem a po jeho obvodu se podařilo zachytit dvacet drobných kúlových jamek / ϕ 4-12 cm/, zapuštěných 2-12 cm hluboko do vrstvy III. Tyto jamky spolu s kúlovou jamkou 9 na protější straně objektu budou nepochybně pozůstatkem původního přestřešení zásobní jámy. Těsně nad ústím objektu 11, na bázi vrstvy II, byla zachycena menší, zásyem nevýrazná mělká /0,3 m/ kotlovitá jáma velatické fáze středodunajských popelnicových polí /objekt 19/, svým obsahem se - podobně jako jiný velatický objekt 7 /Salaš 1989/ - vymykající konvenčním, přirozenými splachy zaplněným sídlištním objektům. Ve spodní části objektu 19 bylo natěsnáno pět neopracovaných kamenů, mezi nimiž byly zaklíněny střepy. Většina střepů včetně masivního dna zásobnice však tyto kameny překrývala, další zlomky spolu s několika neopracovanými kameny a polovinami tří kamenných podložek na drčení obilí se pak nacházely již v ústí jámy. Méně zde bylo zvířecích kostí, v záspyu byly rozptýleny drobné zlomky spáleného dřeva a zuhelnatělého obilí.

Ve čtverci 13l pokračoval odkryv v hloubce 1,0 - 1,1 m pod povrchem, začínal tedy na úrovni horizontu s bronzovým depotem /Salaš 1988/. V severozápadní části čtverce, kde vrstva II dosahovala mocnosti pouze 0,5 m, začala již vystupovat vrstva III, jež v hloubce 1,4 m nasedala na jílové podloží. Podobně jako v předchozích čtvercích i zde se rostlé podloží, v severní části tvořené jílem, v jižní spraší, svažovalo západním a jižním směrem. Na rozdíl od situace v linii čtverců 16 a 17 /Salaš 1987/ zde však jihozápadní až jižní vyspádování vyrovnává z větší části splavovaná vrstva II, takže zatímco tato vrstva v jihovýchodním rohu čtverce 13 dosáhla mocnosti 1,4 m, vrstva III zde byla mocná pouze 0,3 m se sprašovým podložím v hloubce 2,1 m.

Na bázi vrstvy II a částečně až na rostlém podloží zachytil výzkum celkem šest objektů /č. 15,

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1987

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně,
sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulik
Redaktoři: Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková,
Dr. J. Unger
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Grafická úprava: L. Trávníčková
Na titulním listě: nádoba únětické kultury z Újezda u Brna
Tisk: **PENTA**
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 450 kusů - neprodejné